U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Viktora Kučery a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobce: **I. O.**, zast. Mgr. Bc. Lukášem Bělským, advokátem se sídlem Domažlická 1256/1, Praha, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 30. 6. 2021, č. j. 13 Az 11/2021 - 20,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.

III. Odměna a náhrada hotových výdajů ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Bc. Lukášovi Bělskému, advokátovi se sídlem Domažlická 1256/1, Praha, **se určuje** částkou ve výši 6 800 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

[1] Kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhal zrušení v záhlaví označeného rozsudku Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 4. 2021, č. j. OAM-147/ZA-ZA11-ZA22-2021; tímto rozhodnutím žalovaný stěžovatelovu žádost o mezinárodní ochranu zamítl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Dne 5. 3. 2021 stěžovatel požádal o udělení mezinárodní ochrany v České republice. V zemi původu pracoval ve vypůjčeném traktoru, přičemž v případě poškození měl sám nést náklady za opravu. Stěžovatel traktor rozbil a jeho majitel po stěžovateli požadoval uhrazení jeho plné ceny (25 000 USD) do dvou měsíců. Již po dvou týdnech ho však vyhledali cizí muži, kteří jej zbili poté, co přiznal, že celou částku splatit nestihne. Stěžovatel si následně vypůjčil částku 10 000 USD. Když cizí muži přišli znovu, řekli mu, že si polovinu z částky nechají a polovinu odevzdají, nicméně zbylou částku musí stěžovatel sehnat za týden. Když stěžovatel uvedl, že toho není schopen, zbili jej znovu a vyhrožovali mu, že jestli se obrátí na policii, bude mít jeho nezletilá dcera problémy.

Následně se stěžovatel skrýval u svého strýce, nicméně i tam ho muži našli. Stěžovatel se poté rozhodl vycestovat do České republiky, aby zde pracoval a mohl splatit své dluhy. Českou republiku zvolil, neboť zde již dříve dva roky pracoval a byl tu zvyklý.

[3] Žalovaný konstatoval, že důvodem žádosti stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany je legalizace pobytu na území ČR, aby zde mohl pracovat a vydělat peníze na úhradu svého dluhu. Dospěl k závěru, že stěžovatel neprokázal, že Gruzii v jeho případě nelze považovat za bezpečnou zemi původu, a proto vydal výše uvedené rozhodnutí. Stěžovatel proti tomuto rozhodnutí brojil žalobou, ve které namítal, že žalovaný neopatřil pro rozhodnutí dostatek podkladů, a nevyšel tak ze spolehlivě zjištěného skutkového stavu. Domněnka bezpečné země původu podle § 16 odst. 2 zákona o azylu je vyvratitelná, a je proto třeba zkoumat bezpečnost země původu ve vztahu ke každému žadateli; v případě stěžovatele jeho země původu bezpečná není, neboť mu tam hrozí vážná újma ve smyslu § 14a zákona o azylu.

[4] V napadeném rozsudku městský soud konstatoval, že žalovaný vycházel z dostatečně zjištěného skutkového stavu, neboť v případě aplikace institutu bezpečné země původu žalovaný nemá povinnost shromažďovat informace o zemi původu v takovém rozsahu, jako je tomu u plného meritorního posouzení žádosti – v souladu s § 16 odst. 3 zákona o azylu se totiž neposuzuje, zda žadatel uvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl čelit pronásledování z důvodů uvedených v § 12 tohoto zákona či že mu hrozí vážná újma podle § 14a téhož zákona. Důvody pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 - § 14b zákona o azylu se v případě zamítnutí žádosti pro zjevnou nedůvodnost neposuzují. Městský soud dále podotkl, že stěžovateli neodmítly poskytnout ochranu státní orgány země původu a že mu gruzínská policie bude schopna poskytnout adekvátní ochranu. Stěžovatel nadto sám deklaroval, že si v ČR chce vydělat na splacení dluhu, a je tedy zřejmé, že zemi původu opustil z ekonomických důvodů. Městský soud tedy podanou žalobu podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítl.

[5] V kasační stížnosti stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek městského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Namítal, že žalovaný nevyšel z dostatečně zjištěného skutkového stavu, když dospěl k závěru, že stěžovatel podal žádost o mezinárodní ochranu z ekonomických důvodů, přičemž městský soud tento postup aproboval. Stěžovatel totiž jednoznačně uváděl, že zemi původu opustil kvůli strachu o život a zdraví své rodiny. Městský soud stěžovateli vyčetl, že se neobrátil na gruzínské státní orgány; podle stěžovatele však z obsahu spisu nevyplývá, že by mu byla policie země původu schopna poskytnout adekvátní ochranu. Vzhledem k tomu, že bezpečná země původu podle § 16 odst. 2 zákona o azylu je pouze vyvratitelnou domněnkou, měl se žalovaný, potažmo městský soud zabývat tím, zda se o bezpečnou zemi jedná i ve stěžovatelově případě. Podle názoru stěžovatele nebylo na místě jeho žádost zamítat, a už vůbec ne jako zjevně nedůvodnou, žalovaný se proto měl zabývat důvody pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 - 14b zákona o azylu. Vzhledem k tomu, že stěžovateli v zemi původu hrozí nebezpečí vážné újmy a nemůže se obrátit na státní orgány, neboť by cizí muži ublížili jeho rodině, jsou u stěžovatele naplněny důvody k udělení doplňkové ochrany.

[6] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti odkázal na obsah správního spisu a napadený rozsudek, s nímž se ztotožnil, a navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost, případně zamítl.

[7] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatuje, že kasační stížnost je podána včas, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatel je řádně zastoupen (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Poté, vzhledem k tomu, že se v dané věci jedná o kasační stížnost ve věci mezinárodní ochrany, se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

[8] Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž vyložil neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. Znaky tohoto pojmu jsou naplněny v případě „*rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu*“. Podle citovaného rozhodnutí je tedy kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany přijatelná v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí městského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele.

[9] Ve světle takto vymezených kritérií Nejvyšší správní soud konstatuje, že podaná kasační stížnost předestírá k rozhodnutí otázky Gruzie coby bezpečné země původu a nutnosti zabývat se důvody pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 - § 14b zákona o azylu v případě zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné. Uvedené otázky ovšem v daném případě podle přesvědčení Nejvyššího správního soudu nezasluhuje pozornosti z důvodů ad (1) až (4) kritérií přijatelnosti. Nejedná se o otázky, které by dosud nebyly v judikatuře Nejvyššího správního soudu řešeny, resp. byly řešeny rozdílně či vyžadovaly učinit judikaturní odklon; rovněž tak se nejedná o případ zásadního pochybení městského soudu, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Naopak městský soud posoudil případ stěžovatele zcela v souladu s konstantní judikaturou, od které Nejvyšší správní soud neshledal důvodu se odchýlit, a proto dospěl k následujícímu závěru.

[10] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[11] Podle § 16 odst. 2 zákona o azylu platí: „*Jako zjevně nedůvodná se zamítne i žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze.*“

[12] Podle § 2 bod 7 vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců považuje Česká republika Gruzii za bezpečnou zemi původu

s výjimkou Abcházie a Jižní Osetie. Z obsahu spisu je zřejmé, že stěžovatel nepochází z těchto vyloučených oblastí, tuto skutečnost ostatně ani nezpochybňuje.

[13] Oproti jiným azylovým řízením je u řízení o mezinárodní ochraně v případě bezpečných zemí původu zdůrazněno důkazní břemeno žadatelů. Jelikož se dodržování mezinárodních závazků a neporušování práv vlastních občanů u bezpečných zemí původu presumuje, leží odpovědnost za prokázání opaku právě na žadatelích. Shodný závěr Nejvyšší správní soud vyslovil již v rozsudku ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, č. 1749/2009 Sb. NSS: „*Institut bezpečné země původu zakotvený v § 2 odst. 1 písm. a) zákona o azylu [pozn. soudu – dnes písm. k)] a v čl. 29 a 30 procedurální směrnice totiž stanoví presumpci nedůvodností žádostí osob přicházejících z dané země – srov. § 16 odst. 1 písm. d) zákona o azylu* (...) [pozn. soudu – dnes § 16 odst. 2 zákona o azylu]. *Jinými slovy, žadatel o mezinárodní ochranu přicházející z bezpečné země původu musí prokázat, že v jeho konkrétním případě tento stát za bezpečnou zemi původu považovat nelze, což v důsledku znamená, že musí prokázat, že mu hrozí větší riziko pronásledování nebo vážné újmy než ostatním osobám v obdobném postavení. Jak bylo uvedeno výše, obdobné podmínky nejsou u standardních žádostí o mezinárodní ochranu (minimálně, pokud jde o zkoumání podmínek pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu) vyžadovány, a tudíž označení určité země za bezpečnou zemi původu v podstatě zvyšuje důkazní břemeno na straně žadatelů o mezinárodní ochranu.*“ Judikatura Nejvyššího správního soudu je v tomto ohledu konstantní; například v usnesení ze dne 8. 10. 2020, č. j. 10 Azs 232/2020 - 32, zdejší soud vyslovil, že „*pokud žadatel o mezinárodní ochranu pochází z bezpečné země, u které se předpokládá, že neporušuje práva vlastních občanů a dodržuje mezinárodní závazky, leží hlavní odpovědnost na prokázání opaku právě na žadateli* (...). *Pokud se tedy udělení mezinárodní ochrany domáhá žadatel ze země patřící mezi bezpečné země původu, je jeho úkolem přesvědčit žalovaného, že žádost nelze zamítnout podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, ale že jeho mimořádný příběh odůvodňuje věcné posouzení žádosti podle zákona o azylu.*“

[14] Nejvyšší správní soud konstatuje, že žalovaný vycházel z dostatečně zjištěného skutkového stavu. Ačkoliv se stěžovatel rovněž snažil vyhnout cizím mužům vymáhajícím jeho dluh, do ČR přijel též s vidinou toho, že si zde na splacení svých dluhů vydělá. Co se týče informací o zemi původu, žalovaný vycházel z dokumentu „*Hodnocení Gruzie jako bezpečné země původu*“, přičemž bylo v prvé řadě na stěžovateli, aby prokázal, že v jeho případě Gruzie bezpečnou zemí původu není – mohl tedy především prokazovat, že jsou v jeho případě dány natolik výjimečné okolnosti odlišující jej od jiných osob obdobného postavení, že obecně platné závěry související s bezpečností Gruzie v posuzované věci nelze aplikovat. Stěžovatel se však omezil pouze na obecné tvrzení vyplývající především z nedůvěry ve schopnosti policie ochránit jeho rodinu i jeho samotného, čímž se však od ostatních osob v obdobném postavení vůbec neodlišil. Je evidentní, že tímto způsobem nemohl zvrátit posouzení země původu jako bezpečné.

[15] Jak správně upozornil městský soud, mezinárodní ochranu pro hrozbu vážné újmy ze strany nestátních subjektů (zde mužů vymáhajících stěžovatelův dluh) lze udělit pouze po vyčerpání vnitrostátních prostředků ochrany země původu, resp. pokud nelze po žadateli požadovat, aby těchto prostředků využil (z důvodu zjevné neochoty či neefektivity státních orgánů země původu). V případě bezpečných zemí původu navíc platí presumpce dostupnosti vnitřní ochrany, neboť možnost využití vnitrostátních prostředků ochrany je

jednou z podmínek nezbytnou pro zařazení státu na seznam bezpečných zemí původu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 6. 2007, č. j. 4 Azs 195/2006 – 149, a rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 20. 10. 2021, č. j. 41 Az 58/2020 - 52, č. 4270/2022 Sb. NSS). Ostatně i z „*Hodnocení Gruzie jako bezpečné země původu*“ vyplývá, že mají gruzínští občané možnost použít ke své obraně řadu legálních prostředků včetně stížností ke státnímu zastupitelství a justičním institucím a případnou nečinností státních orgánů se zabývá také úřad ombudsmana. Stěžovatel se na gruzínskou policii neobrátil s odůvodněním, že by pak muži vymáhající jeho dluh mohli ublížit jeho dceře; v podstatě tak implikoval nedůvěru ve schopnosti policie ochránit jeho i jeho rodinu v případě, že muže nahlásí. Nedůvěra ve funkčnost orgánů poskytujících ochranu však nepostačuje jako relevantní důvod, pro který by žadatel o mezinárodní ochranu nemusel primárně využít prostředků vnitrostátní ochrany (obdobně srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 7/2004 - 37).

[16] Podle názoru zdejšího soudu navíc stěžovatel ve skutečnosti důvěru v gruzínské orgány zajišťující bezpečnost má, když do ČR vycestoval sám a jeho rodina zůstala v zemi původu, aniž by byl jeho dluh splacen, a zůstává tak odkázána na ochranu státních orgánů. Z uvedeného je zřejmé, že stěžovatel neprokázal, že v jeho případě nelze Gruzii považovat za bezpečnou zemi původu, a žalovaný tedy nepochybil, pokud jeho žádost zamítl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 2 zákona o azylu.

[17] Stěžovatel dále nesouhlasil se závěrem městského soudu, že se žalovaný nemusel zabývat jednotlivými důvody podle § 12 - § 14b zákona o azylu. Nejvyšší správní soud však připomíná, že podle § 16 odst. 3 zákona o azylu platí: „*Jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a 14 nebo doplňkové ochrany podle § 14b. Jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné podle odstavce 2, rovněž se neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a.*“ Vzhledem k výše vyřčenému závěru, že v nyní posuzované věci bylo namístě postupovat podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, neboť stěžovatel neprokázal, že v jeho případě Gruzie není bezpečnou zemí původu, je zřejmé, že žalovaný neměl prostor pro zvažování poskytnutí mezinárodní ochrany podle uvedených ustanovení (obdobně srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 2. 2021, č. j. 10 Azs 258/2020 - 52, či ze dne 2. 9. 2021, č. j. 9 Azs 159/2021 - 23).

[18] Nejvyšší správní soud tak uzavírá, že v případě napadeného rozsudku nebylo shledáno žádné zásadní pochybení městského soudu, který se svým postupem nikterak neodchyluje od shora uvedené judikatury, která je jednotná a ustálená a poskytuje dostatečnou odpověď na námitky uplatněné v kasační stížnosti. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud neshledal žádného důvodu pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání a konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a proto ji shledal ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

[19] Při rozhodování o nákladech řízení Nejvyšší správní soud vycházel z usnesení svého rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020 - 33, č. 4170/2021 Sb. NSS, podle něhož je odmítnutí kasační stížnosti pro její nepřijatelnost, na rozdíl od jiných případů

odmítnutí kasační stížnosti, druhem zjednodušeného meritorního přezkumu napadeného rozhodnutí krajského (resp. městského) soudu. Výrok o náhradě nákladů řízení tedy opírá o § 60 odst. 1 (nikoli odst. 3) ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaný měl ve věci úspěch, měl by tedy vůči neúspěšnému stěžovateli právo na náhradu nákladů, které v řízení o kasační stížnosti důvodně vynaložil. Ze spisu však nevyplývá, že by mu v tomto řízení jakékoli náklady nad rámec běžné administrativní činnosti vznikly, proto mu soud jejich náhradu nepřiznal.

[20] Stěžovateli byl usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 8. 2021, č. j. 5 Azs 218/2021 - 18, ustanoven zástupcem Mgr. Bc. Lukáš Bělský, advokát se sídlem Domažlická 1256/1, Praha. V takovém případě platí hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 10 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Pro určení výše nákladů spojených s tímto zastoupením se použije podle § 35 odst. 2 s. ř. s. vyhláška č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“). Ustanovený zástupce učinil v řízení o kasační stížnosti dva úkony právní služby, a to převzetí a přípravu zastoupení a doplnění kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. a) a d) advokátního tarifu]. Za každý úkon náleží zástupci odměna, a to ve výši 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5. advokátního tarifu], zvýšená o 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Ustanovenému zástupci tak náleží odměna a náhrada hotových výdajů navýšená v částce 6 800 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e n í** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 24. března 2022

JUDr. Viktor Kučera
předseda senátu